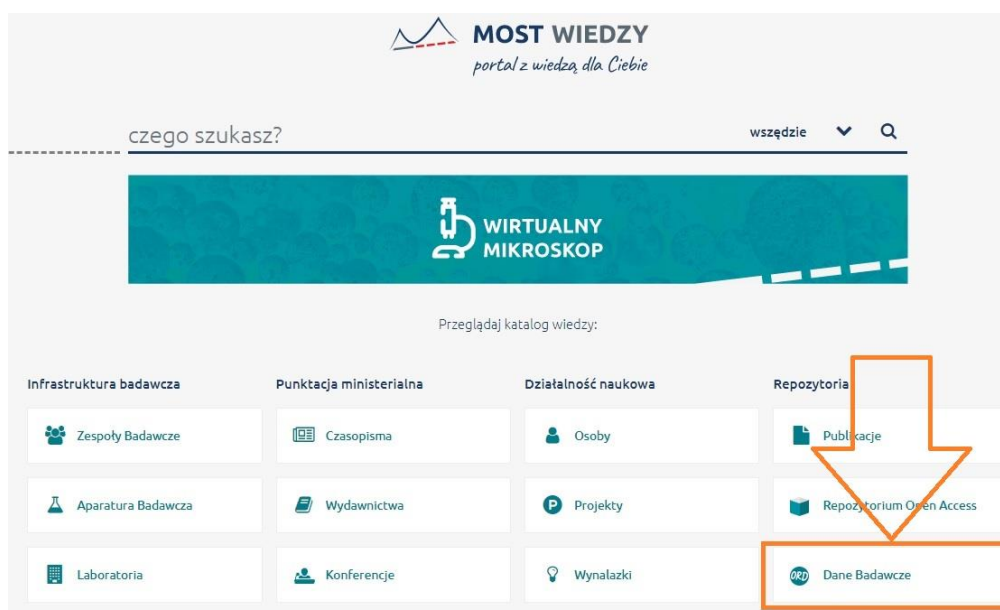

Instrukcja udostępniania danych badawczych w serwisie MOST Wiedzy

Serwis MOST Wiedzy w 2020r. został wzbogacony o Repozytorium Otwartych Danych Badawczych (Rys. 1) spełniające zasady [FAIR](#), oraz wymagania agencji fundingowych takich jak np. NCN.

W niniejszej instrukcji opisane zostało jak udostępnić swoje dane badawcze w repozytorium MOST Wiedzy i wykorzystać funkcjonalności pozwalające na efektywne promowanie swojego dorobku naukowego.

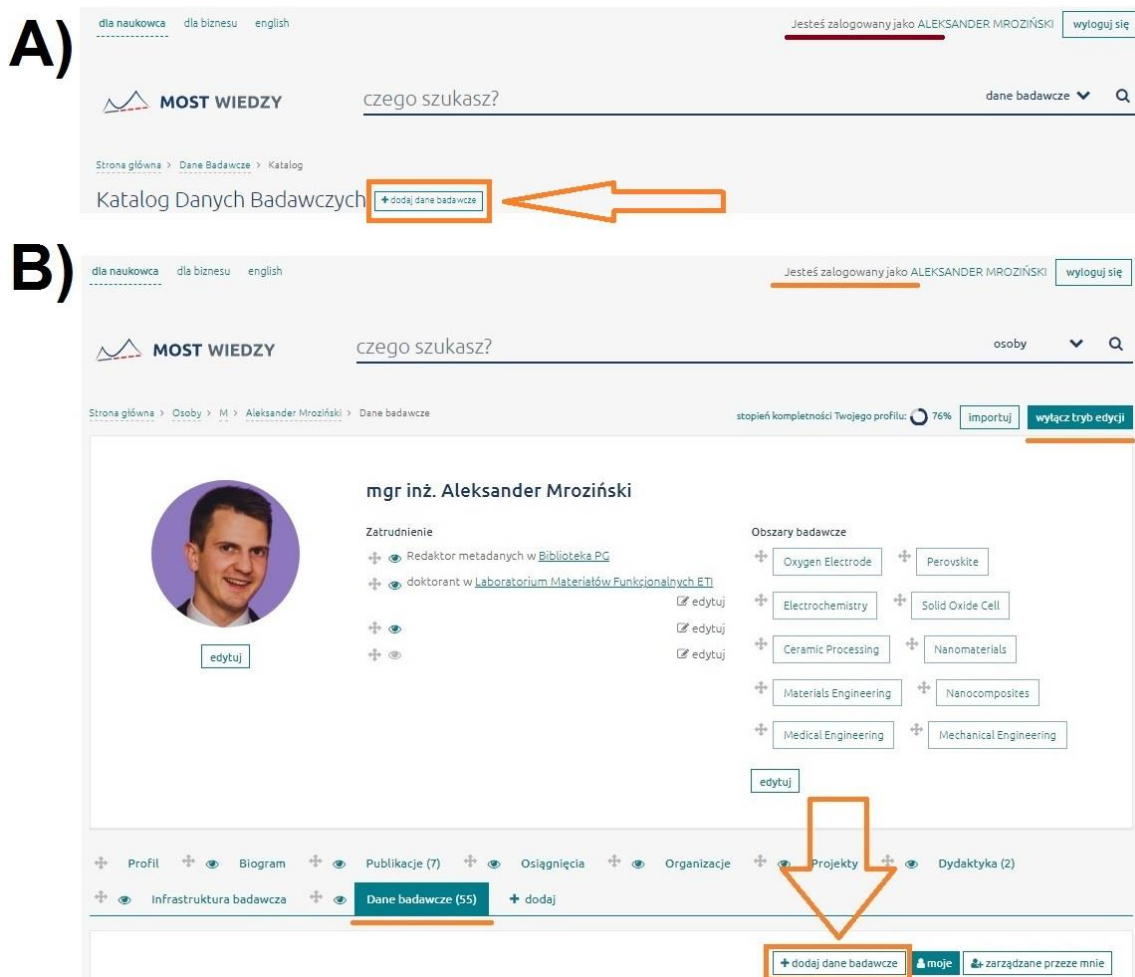

Rys. 1 Repozytorium MOST Wiedzy

W repozytorium MOST Wiedzy, bezpłatnie deponować swoje dane badawcze mogą naukowcy z największych pomorskich uczelni: Politechniki Gdańskiej (PG), Uniwersytetu Gdańskiego (UG) i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (GUMed) oraz posiadacze specjalnych Voucherów. Uprawnienia do deponowania danych badawczych w repozytorium MOST Wiedzy posiada każdy naukowiec PG z aktywnym profilem użytkownika w serwisie MOST Wiedzy. Naukowcy z UG oraz GUMed po założeniu profilu użytkownika w serwisie MOST Wiedzy, otrzymują uprawnienia od Centrum Usług Informatycznych Politechniki Gdańskiej w przeciągu paru dni od wysłania maila z prośbą o nadanie uprawnień. W przypadku naukowców z innych uczelni, tylko posiadacze Voucherów mogą uzyskać uprawnienia do deponowania danych badawczych w repozytorium MOST Wiedzy. Naukowiec z innej uczelni po zalogowaniu się na konto użytkownika, dzięki specjalnemu linkowi załączonemu z Voucherem, przekierowany zostaje do miejsca, gdzie może wprowadzić jednorazowy kod. Jednorazowy kod z Vouchera daje bezterminowe uprawnienia dowolnemu posiadaczowi konta w serwisie MOST Wiedzy.

Naukowiec posiadający uprawnienia, po zalogowaniu na swoje konto użytkownika w portalu MOST Wiedzy, może dodawać zestawy danych badawczych (datasets) używając specjalnego formularza. Obecnie dotrzeć do formularza można na dwa sposoby. Przycisk „dodaj dane badawcze”

jest widoczny bezpośrednio w katalogu danych badawczych (Rys. 2a) lub w zakładce dane badawcze na profilu naukowca z aktywnym trybem edycji profilu (Rys. 2b).

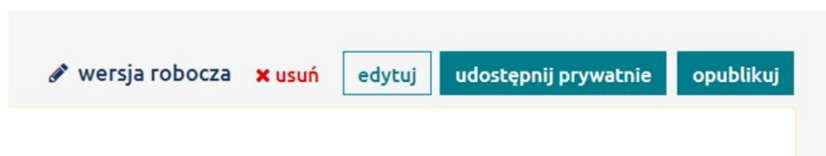
Rys. 2 Umieszczenie przycisku „dodaj dane badawcze”

Wypełnianie formularza składa się z trzech kroków. Wszystkie pola wymagające wprowadzenia tekstu, muszą być wypełnione po angielsku.

Pierwszy krok wymaga podania podstawowych metadanych, związanych z udostępnianymi danymi badawczymi, takich jak: tytuł datasetu; autorzy; słowa kluczowe; rok udostępnienia danych; itp. Niezbędny jest również krótki opis datasetu stanowiący dla niego swego rodzaju abstrakt. Wszystkie elementy opisujące dane (metadane), o ile udostępniający nie zaznaczy inaczej, są udostępniane na licencji Creative Commons CC0.

W następnym kroku należy: załączyć plik z danymi (jeśli jest ich więcej to pliku muszą zostać spakowane w archiwum zip); wskazać niezbędne oprogramowanie do odczytu danych oraz wybrać licencję, na jakiej będą udostępniane dane. Do wyboru jest wiele wariantów licencji Creative Commons, a ponadto można zaproponować własną licencję lub model udostępniania danych Restricted Access.

W ostatnim kroku, naukowiec weryfikuje wszystkie metadane wraz z załączonym plikiem i podejmuje decyzje czy chce przesłać taki dataset do sprawdzenia przez wykwalifikowany personel (Rys. 3). Dobrze przygotowany zbiór danych zostaje zaakceptowany i opublikowany, natomiast jeśli są wymagane poprawki np. w opisie, to dataset zostaje cofnięty do naukowca z prośbą o dokonanie poprawek.

Rys. 3 Dostępne opcje do wyboru w kroku trzecim formularza dodawania danych badawczych

Datasety mogą mieć cztery różne statusy:

- a) wersja robocza – dataset widoczny jest jedynie przez naukowca na jego profilu i może on dokonywać zmian w dowolnej chwili (DOI zostało zarezerwowane, ale nie jest aktywne);
- b) weryfikowany – dataset czeka na ocenę wykwalifikowanego pracownika, a naukowiec nie może dokonać już zmian (DOI nadal nie jest aktywne);
- c) zaakceptowany – dataset został opublikowany. Każdy (człowiek czy komputer) może odnaleźć metadane oraz pobrać zestaw danych (o ile licencja na to pozwala). DOI jest aktywne i nadane bezterminowo. Naukowiec nie może dokonywać zmian, ale może stworzyć nową wersję datasetu (patrz następny akapit);
- d) udostępniony prywatnie – jest to często stosowany status u naukowców, którzy chcą udostępnić dane recenzentom artykułu naukowego. Naukowiec może przekazać link dowolnej osobie (nawet takiej bez konta w portalu), w celu podzielenia się swoimi danymi. DOI nie jest aktywne, a naukowiec może dokonywać zmian w datasetcie. W dowolnym momencie naukowiec może wysłać dataset do weryfikacji w celu opublikowania.

Każdy dataset, niezależnie od statusu, można znaleźć na koncie naukowca po wybraniu opcji jak pokazano na Rys. 2 b).

FUNKCJONALNOŚCI

1. Wersjonowanie

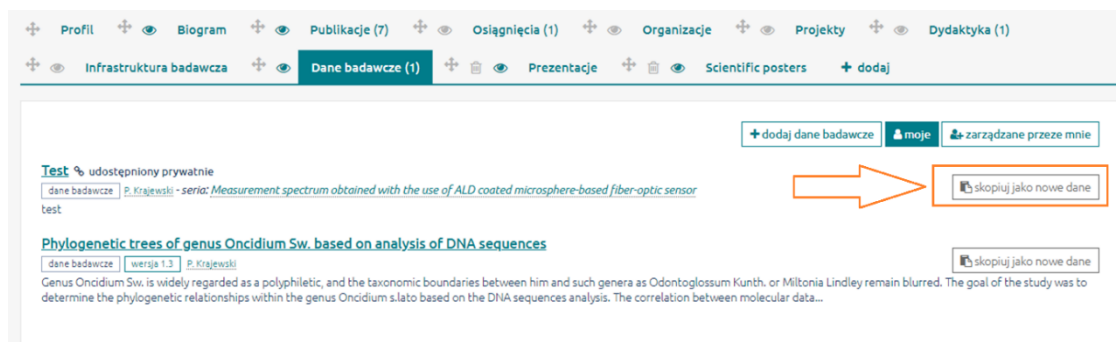
W repozytorium MOST Wiedzy, naukowcy mogą tworzyć nowe wersje opublikowanych datasetów. Nowe wersje tworzone są w przypadku, gdy naukowiec zauważy błąd w już opublikowanym datasetcie lub też chce zaaktualizować dane, bo zestaw powiększył się o kolejne wyniki. Tworzyć nowe wersje, można jedynie z konta użytkownika, który wprowadzał opublikowany dataset. Przycisk „stwórz wersję”, może znaleźć podczas przeglądania aktualnej wersji datasetu.

2. Grupowanie

W formularzu dodawania nowych danych badawczych, znajduje się opcjonalne pole „seria”, które warto wypełnić. Kilka datasetów przypisanych do jednej serii zostaje zgrupowana na profilu naukowca. Dzięki łączeniu datasetów w serie, można łatwo uporządkować zbiory danych będące częścią większego projektu.

3. Powielanie metadanych do podobnych zbiorów

Ze względu na stosowanie specjalistycznego sprzętu i podobnych procedur pomiarowych w wielu badaniach, sporo metadanych bywa podobna. W celu zaoszczędzenia czasu, można skorzystać z funkcji „skopiuj jako nowe dane” (Rys. 4). Opcja ta dostępna jest w zakładce dane badawcze na profilu naukowca z aktywnym trybem edycji profilu przy istniejącym już zbiorze danych. Dzięki tej funkcji, otwiera się formularz dodawania danych badawczych wypełniony dokładnie tak jak już istniejący dataset. Należy pamiętać, aby dokonać stosownych zmian m.in. w tytule, aby nowy dataset różnił się od już istniejącego.

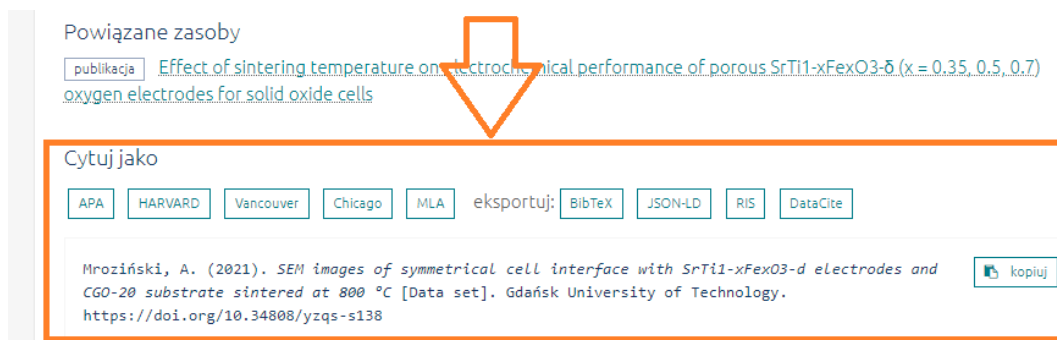
Rys. 4 Umiejscowienie przycisku „skopiuj jako nowe dane”

4. Model udostępniania Restricted Access

W momencie wyboru tej opcji należy określić zasady dostępu do danych. W modelu tym metadane są publicznie dostępne, natomiast zostaje wprowadzone ograniczenie dostępu do opublikowanych danych badawczych. Dostęp do danych może udzielić tylko twórca datasetu.

5. Cytowanie

Coraz więcej wydawców czasopism naukowych wymaga udostępniania danych badawczych razem z artykułem. Już na etapie pisania manuskryptu można umieścić odwołanie do danych badawczych dzięki opcji „cytuj jako”. Cytowanie można również wyeksportować do menadżera bibliografii.

Rys. 5 Umiejscowienie danych bibliometrycznych utworzonego datasetu

6. Wirtualny mikroskop

Innowacyjna funkcjonalność pozwala na wykorzystanie danych badawczych przez różne grupy społeczne, w tym szkoły, hobbystów czy entuzjastów nauki, umożliwiając wykorzystanie zgromadzonych obrazowań tkanek bez potrzeby instalowania specjalistycznego oprogramowania. Na stronie głównej platformy MOST Wiedzy znajduje się przycisk (Rys. 5), który prowadzi prosto do wirtualnego mikroskopu.

Rys. 6 Przycisk prowadzący do przeglądarki zdjęć tkanek ludzkich

Fundusze Europejskie
Polska Cyfrowa

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Serdecznie zachęcamy do korzystania z repozytorium MOST Wiedzy.

Opis jak dobrze przygotować dane do udostępnienia można znaleźć na stronie Centrum Kompetencji Politechniki Gdańskiej ([link](#)). W celu uzyskania więcej informacji bardzo prosimy o kontakt z Centrum Kompetencji. Z chęcią pomożemy.

Mail: open-data@pg.edu.pl

Projekt

„MOST DANYCH: Multidyscyplinarny Otwarty System Transferu Wiedzy

– etap II: Open Research Data”

współfinansowany jest

z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

MOST DANYCH

POLITECHNIKA GDAŃSKA

ul. G. Narutowicza 11/12
80-233 Gdańsk

tel. +48 58 348 65 54
fax: +48 58 347 14 90
e-mail: biuro.most@pg.edu.pl
<http://pg.edu.pl/most>